

**CONFERENTIE OVER DE TOETREDING
TOT DE EUROPESE UNIE
– REPUBLIEK MOLDAVIË –**

**Brussel, 12 oktober 2026
(OR. en)**

**AD 81/1/26
REV 1**

LIMITE

CONF-MD 19

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
- Cluster 3: Concurrentievermogen en inclusieve groei

TOETREDINGSONDERHANDELINGEN

Republiek Moldavië

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EU

(naar aanleiding van het onderhandelingsstandpunt van Moldavië AD 31/26 CONF-MD 6)

Onderhandelingscluster: 3

Concurrentievermogen en inclusieve groei

**Inclusief de hoofdstukken 10 – Digitale transformatie en media, 16 – Belastingen,
17 – Economisch en monetair beleid, 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid,
20 – Ondernemings- en industriebeleid, 25 – Wetenschap en onderzoek, 26 – Onderwijs en
cultuur, 29 – Douane-unie**

Dit standpunt van de Europese Unie is gebaseerd op haar algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Moldavië (AD 11/24 CONF-MD 2) en is onderworpen aan de daarin vastgelegde onderhandelingsbeginselen, te weten:

- een standpunt dat door Moldavië of door de EU wordt ingenomen ten aanzien van een bepaald onderhandelingshoofdstuk, laat het eventueel ten aanzien van andere hoofdstukken in te nemen standpunt onverlet;
- akkoorden – ook deelakkoorden – die tijdens de onderhandelingen ten aanzien van specifieke hoofdstukken worden bereikt, kunnen pas als definitief worden aangemerkt wanneer een geheel akkoord voor alle hoofdstukken is bereikt;

alsook aan de in de punten 5, 12, 42, 49, 50, 51 en 52 van het onderhandelingskader vastgelegde eisen.

De EU spoort Moldavië aan de aanpassing van zijn wetgeving aan het EU-acquis en de doeltreffende uitvoering en handhaving daarvan voort te zetten, en in het algemeen al vóór de toetreding beleidsmaatregelen en instrumenten te ontwikkelen die zo nauw mogelijk aansluiten bij die van de EU.

De EU merkt op dat Moldavië in zijn standpunt AD 31/26 CONF-MD 6 het op 7 oktober 2026 voor cluster 3 geldende EU-acquis aanvaardt en verklaart dat het land in staat is dit acquis vanaf de datum van toetreding tot de Europese Unie uit te voeren, met uitzondering van het acquis voor bepaalde domeinen van de hoofdstukken 10 en 16, waarvoor Moldavië om de hieronder genoemde overgangsperioden heeft verzocht.

Als algemeen antwoord op het verzoek van Moldavië om overgangsperioden en afwijkingen herinnert de EU aan haar algemene onderhandelingsstandpunt, namelijk dat overgangsmaatregelen een uitzondering vormen, in tijd en draagwijdte beperkt zijn, en vergezeld gaan van een plan voor de toepassing van het acquis met duidelijk omschreven stappen. Ze mogen geen wijzigingen van de regels of het beleid van de Unie met zich meebrengen, mogen de goede werking daarvan niet verstoren en mogen niet leiden tot een ernstige verstoring van de concurrentie op de interne markt.

1. Hoofdstuk 10 – Digitale transformatie en media

De EU is ingenomen met de goed gestructureerde **institutionele inrichting** van Moldavië en de hoge mate waarin het land zijn **wetgeving heeft aangepast** aan die van de EU. De EU neemt nota van de vorderingen van Moldavië op het gebied van de digitale transformatie, met name wat betreft de digitalisering van overheidsdiensten. De EU verzoekt Moldavië te zorgen voor een robuust monitoringmechanisme voor de opvolging van de vooruitgang in het kader van zijn nationale strategie voor digitale transformatie, op basis van de indicatoren van de EU-index van de digitale economie en samenleving (DESI). De EU neemt met tevredenheid nota van de nieuwe cyberbeveiligingswet van Moldavië, die gedeeltelijk is aangepast aan de NIS 2-richtlijn¹.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **elektronische communicatie en informatietechnologie**. De EU is ingenomen met de inspanningen van Moldavië om zich via zijn ontwerpwet inzake elektronische communicatie aan te passen aan het Europees wetboek voor elektronische communicatie², en moedigt Moldavië tegelijkertijd aan om ook verdere vooruitgang te boeken bij de omzetting van de verordening inzake open internet³ en de gigabitinfrastructuurverordening⁴. De EU is tevreden met de aanpassing van Moldavië aan het roamingacquis, waardoor het land op 1 januari 2026 kon toetreden tot de “roaming tegen thuishetarief”-zone. De EU onderstreept dat Moldavië moet zorgen voor volledige aanpassing aan het EU-acquis inzake geoblocking⁵ en andere vormen van discriminatie van klanten op grond van hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt. Daarnaast spoort de EU Moldavië aan om de toolbox inzake 5G-cyberbeveiliging (middels alle nodige wetgeving) uit te voeren en zich aan te passen aan het UHF-besluit⁶.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **digitale diensten**. De EU moedigt Moldavië aan zijn inspanningen voor volledige aanpassing aan het EU-acquis op dit gebied voort te zetten.

¹ Richtlijn (EU) 2022/2555.

² Richtlijn (EU) 2018/1972.

³ Verordening (EU) 2015/2120.

⁴ Verordening (EU) 2024/1309.

⁵ Verordening (EU) 2018/302.

⁶ Besluit (EU) 2017/899.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **data**. De EU verzoekt Moldavië meer inspanningen te leveren om zijn wetgeving aan te passen aan het EU-acquis op dit gebied, met name de dataverordening en de datagovernanceverordening.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging**. De EU moedigt Moldavië aan vooruitgang te boeken met de volledige aanpassing aan de verordening inzake het EU-kader voor digitale identiteit, en zijn wetgeving aan te passen aan de EU-toolbox inzake 5G-cyberbeveiliging.

De EU stelt vast dat de wetgeving van Moldavië inzake **audiovisuele mediadiensten** gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis. De EU merkt op dat de plannen van Moldavië in lijn liggen met de beleidskaders van de EU. De EU moedigt Moldavië aan zijn wetgevende en institutionele hervormingsinspanningen voort te zetten op het gebied van de bescherming van journalisten, onafhankelijkheid van de reguleringsinstantie voor de media, transparantie inzake eigendom, en regulering van overheidsreclame. Voorts moedigt de EU Moldavië aan de bestuurlijke capaciteit van zijn reguleringsinstanties te versterken om zijn wet inzake audiovisuele mediadiensten doeltreffend uit te voeren en te handhaven. De EU verzoekt Moldavië ten volle gebruik te maken van het programma Digitaal Europa.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië niet is aangepast aan het EU-acquis inzake **halfgeleiders**. De EU moedigt Moldavië aan de nodige stappen te nemen om daar verandering in te brengen.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Moldavië niet is aangepast aan het EU-acquis inzake **artificiële intelligentie**. De EU moedigt Moldavië aan de nodige stappen te nemen om daar verandering in te brengen. De EU is ingenomen met het feit dat Moldavië beschikt over een rechts- en strategisch kader voor de **bestrijding van corruptie op het gebied van digitale transformatie**. De EU verzoekt Moldavië zijn capaciteit te versterken en de handhaving te verbeteren. Ook moet het land zijn benoemingsprocedures voor reguleringsinstanties aanpassen aan de EU-normen.

De EU neemt nota van de volgende verzoeken van Moldavië om overgangperiodes voor het acquis met betrekking tot dit hoofdstuk:

- a. Moldavië verzoekt om een overgangperiode van zes jaar vanaf de datum van toetreding of tot uiterlijk 31 december 2035 voor de volledige uitvoering van de verordening cyberweerbaarheid.

De EU neemt nota van de informatie die ter ondersteuning van dit verzoek is verstrekt. De EU stelt voor in een later stadium van de toetredingsonderhandelingen op dit verzoek terug te komen. Ondertussen blijft de EU beschikbaar om Moldavië te ondersteunen bij zijn inspanningen met het oog op naleving van de verordening.

- b. Moldavië verzoekt om, na de aanpassing van zijn wetgeving met het oog op de implementatie van de 5G-toolbox van de EU tussen nu en december 2027, te voorzien in een overgangperiode voor de uitfasering van apparatuur van leveranciers met een hoog risico uit bestaande netwerken, op basis van een studie die in de periode 2025-2026 werd uitgevoerd.

De EU stelt voor op dit verzoek terug te komen nadat de resultaten van de studie zijn gepresenteerd.

- c. Moldavië zou eventueel om extra overgangperiodes kunnen verzoeken voor de AI-verordening, de dataverordening, de datagovernanceverordening en de chipsverordening.

De EU stelt voor in een later stadium van de toetredingsonderhandelingen op deze verzoeken terug te komen. Ondertussen verzoekt de EU Moldavië vooruitgang te boeken met de aanpassing van zijn wetgeving.

2. Hoofdstuk 16 – Belastingen

De EU wijst erop dat het rechtskader van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake belasting over de toegevoegde waarde (btw). De EU verzoekt Moldavië zijn nationale btw-wetgeving in overeenstemming te brengen met het EU-acquis, met name door herziening van de btw-vrijstellingen, de definitie van belastingplichtigen, de regels inzake de plaats van levering van diensten, het toepassingsgebied van vrijstellingen en transacties met nultarief, de aftrekmogelijkheden, de verplichte bijzondere regelingen en de toepassing van verlaagde btw-tarieven, alsook door invoering van een doeltreffend stelsel voor de btw-teruggaaf en verbetering van de btw-administratie. Moldavië moet (uiterlijk eind 2026) een actieplan voor aanpassing aan het acquis indienen op basis van een systemische kosten-batenanalyse van fiscale stimulansen die strategische investeringsdoelstellingen dienen en stimulansen die de inning van ontvangsten ondermijnen en/of de mededinging verstoren.

De EU onderstreept dat Moldavië zijn wetgeving moet aanpassen aan het EU-acquis inzake autobelasting, het bijeenbrengen van kapitaal, en accijnzen op energieproducten, tabak en alcohol. Dit omvat de vaststelling en uitvoering van een tijdschema voor de geleidelijke aanpassing aan de EU-accijnstarieven voor alcohol, tabak en energieproducten.

De EU neemt nota van het verzoek van Moldavië om overgangsporten voor de naleving van het btw-acquis, en herinnert eraan dat elke afwijking van het btw-stelsel van de EU met betrekking tot belastbare leveringen en tarieven gevolgen kan hebben voor de eigen middelen van de Unie, waarvoor de berekeningsgrondslag in dat geval moet worden aangepast overeenkomstig het desbetreffende acquis.

Moldavië verzoekt met name om de volgende overgangsporten voor het **btw-acquis**:

- a. Een overgangsporten van **vier jaar** vanaf de datum van toetreding wat betreft de toepassing van btw-vrijstellingen, zonder recht op aftrek voor de verkoop en verhuur van grond en voor bewoning bestemd onroerend goed. Moldavië acht dit verzoek noodzakelijk om marktverstoringen te vermijden en een plotselinge stijging van de vastgoedprijzen te voorkomen. Een dergelijke stijging zou negatieve gevolgen kunnen hebben voor de betaalbaarheid van huisvesting en de marktstabiliteit. Moldavië voert aan dat de voorgestelde overgangsregeling de nodige tijd zou bieden om mechanismen ter beperking van potentiële prijsstijgingen toe te passen en om de gevolgen voor de reële koopkracht te compenseren.

De EU verzoekt Moldavië na te gaan of het mogelijk is in plaats van een vrijstelling verlaagde tarieven toe te passen. De EU is van mening dat de doelstellingen die het verzoek moeten rechtvaardigen, kunnen worden bereikt door maatregelen te ontwikkelen die in overeenstemming zijn met het btw-acquis van de EU. De EU herinnert eraan dat de btw-richtlijn reeds voorziet in bepaalde vrijstellingen met betrekking tot gebouwen en het bijbehorende terrein, alsook met betrekking tot onbebouwde onroerende goederen. De kwalificatie van de grond of het gebouw is bepalend voor de toepasselijke btw-behandeling. De EU neemt nota van de doelstelling om sociale huisvesting en andere categorieën te beschermen. De EU is echter van mening dat er geen afwijking nodig is om dit doel te bereiken, aangezien in artikel 98, lid 2, punt a), van, en in bijlage III, punt 10), bij Richtlijn 2006/112/EG, verlaagde tarieven voor de vastgoedsector zijn vastgelegd als onderdeel van het sociaal beleid. De EU is derhalve van mening dat er geen aanvullende overgangsregelingen nodig zijn, aangezien de btw-richtlijn de nodige flexibiliteit biedt.

- b. Een overgangsperiode van **tien jaar** vanaf de datum van toetreding voor de toepassing van btw op **nutsvoorzieningen en elektriciteitsvoorziening voor residentieel gebruik**. Om een soepele overgang mogelijk te maken en de regering voldoende tijd te geven om gerichte steun te verlenen aan kwetsbare huishoudens verzoekt Moldavië voor btw-vrijstellingen om een overgangsperiode tot 2037. Het land acht dit verzoek noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de koopkracht van de bevolking zich geleidelijk kan aanpassen. Om de economische en sociale gevolgen van de stijgende nutskosten verder te beperken, zou Moldavië daarnaast gefaseerd een verlaagd btw-tarief van 5 % voor nutsvoorzieningen willen invoeren over een periode van drie jaar, van 2037 tot en met 2039. In het kader van dit plan zal elk jaar een nieuw type nutsvoorziening aan het verlaagde btw-tarief worden onderworpen.

De EU is van mening dat de doelstellingen die het verzoek moeten rechtvaardigen, kunnen worden bereikt door maatregelen te ontwikkelen die in overeenstemming zijn met het btw-acquis van de EU. De EU is van mening dat een verzoek om btw-vrijstelling tot 2037 niet nodig is, aangezien artikel 98, lid 2, punt a), van, en bijlage III, punten 2), 18) en 22), bij Richtlijn 2006/112/EG voorzien in verlaagde tarieven voor nutsvoorzieningen en elektriciteits- en watervoorziening. De EU verzoekt Moldavië derhalve na te gaan of het mogelijk is in plaats van een vrijstelling (die tot concurrentievervalsingen zou kunnen leiden) verlaagde tarieven toe te passen, en een tijdschema in te voeren om zijn wetgeving geleidelijk, maar zonder vertraging, aan de EU-minima aan te passen. Daarnaast herinnert de EU eraan dat de Commissie uit hoofde van de energiebelastingrichtlijn elke lidstaat kan toestaan om uit specifieke beleidsoverwegingen verdere vrijstellingen of verlagingen in te voeren. De EU verzoekt Moldavië zijn voorgestelde tijdschema voor de aanpassing aan het acquis in het licht van deze overwegingen te herzien.

- b. Een overgangsperiode van **vijf jaar** vanaf de datum van toetreding voor de toepassing van btw-vrijstellingen voor **landbouwproductiemiddelen en -uitrusting**. Tijdens deze periode zal Moldavië de bestaande vrijstellingen handhaven om de landbouwsector te ondersteunen bij de aanpassing aan de fiscale en marktomstandigheden van de interne markt van de EU. Moldavië legt uit dat deze maatregel van essentieel belang is voor de modernisering van de landbouwsector, de verlaging van de productiekosten voor primaire producenten en de versterking van het concurrentievermogen in plattelandsgebieden. De overgangsperiode zal de sector in staat stellen zich geleidelijk aan de btw-richtlijn (2006/112/EG) aan te passen, en tegelijkertijd de sociaal-economische duurzaamheid van de Moldavische landbouweconomie waarborgen.

De EU is van mening dat de doelstellingen die het verzoek moeten rechtvaardigen, kunnen worden bereikt door maatregelen te ontwikkelen die in overeenstemming zijn met het btw-acquis van de EU. De EU verzoekt Moldavië dit verzoek te heroverwegen en alternatieve beleidsmaatregelen te overwegen om de landbouwsector te ondersteunen, met name forfaitaire compensatiepercentages in het kader van de gemeenschappelijke forfaitaire regeling voor landbouwproducenten, wat zou stroken met de btw-richtlijn.

Samenvattend verzoekt de EU Moldavië om de hierboven uiteengezette redenen de in de punten a), b) en c) bedoelde verzoeken om overgangsperioden met betrekking tot het btw-acquis te heroverwegen.

Moldavië verzoekt tevens om de volgende overgangsperiode met betrekking tot het **acquis inzake accijnzen**:

- c. Een overgangsperiode van **vijf jaar** vanaf de datum van toetreding voor de geleidelijke verhoging van het accijnstarief voor diesel om het EU-minimumbelastingniveau voor motorbrandstoffen van 330 EUR per 1 000 liter te bereiken, zoals vastgelegd in de energiebelastingrichtlijn (2003/96/EG).

De EU neemt nota van dit verzoek. De EU is van mening dat Moldavië, alvorens de EU zich over dit verzoek kan uitspreken, het voorgestelde tijdschema voor de aanpassing aan het acquis moet herzien in het licht van de mogelijke grensoverschrijdende effecten van dergelijke lagere tarieven. De EU verzoekt Moldavië een tijdschema te implementeren om zich geleidelijk en tijdig aan de EU-minima aan te passen, en stelt voor op het verzoek terug te komen na herziening van het tijdschema.

Moldavië verzoekt ook om de volgende overgangsperioden voor aanpassing aan het **acquis inzake directe belastingen**, met name Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad, wat betreft de bijzondere belastingregelingen in het kader van zijn vrije economische zones (VEZ's) en IT-parken:

- a. Een overgangsperiode van **vijf jaar** vanaf de datum van toetreding voor de geleidelijke afschaffing van de belastingregeling voor VEZ's. Deze zou in totaal 52 marktdeelnemers in staat stellen hun bestaande activiteiten af te ronden zoals gepland en zoals wettelijk overeengekomen met de regering.

- b. Een overgangsperiode van **zes jaar** vanaf de datum van toetreding voor de geleidelijke afschaffing van de belastingregeling voor IT-parken. Moldavië legt uit dat deze belastingregeling bedoeld was als eenmalige, in de tijd beperkte maatregel, van 2016 tot eind 2035. Het land acht die overgangsperiode noodzakelijk voor het behalen van de tien economische resultaten die met deze preferentiële belastingregeling worden beoogd.

De EU neemt nota van dit verzoek. De EU verzoekt Moldavië om meer informatie over de toepasselijke belastingregelingen in de VEZ en het IT-park, zodat de Groep gedragscode (belastingregeling ondernemingen) in de toekomst kan worden geraadpleegd om de desbetreffende belastingregelingen te beoordelen en om te bevestigen dat de bepalingen geen schadelijke preferentiële belastingregelingen of schadelijke belastingkenmerken van algemene strekking vormen die onder de gedragscode vallen. Daarnaast verzoekt de EU om nadere informatie over het aantal uiteindelijke moederentiteiten in de zin van artikel 3 van Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad om na te gaan of Moldavië eventueel kan kiezen voor een uitgestelde toepassing van de regel inzake inkomensinclusie (IIR) en de regel inzake onderbelaste winst (UTPR). De EU benadrukt dat Moldavië als kandidaat-lidstaat de regelingen inzake VEZ's en IT-parken in overeenstemming moet brengen met het EU-acquis.

De EU herinnert eraan dat de wetgeving op het gebied van directe belastingen nog volledig moet worden aangepast aan het EU-acquis, met inbegrip van de richtlijn inzake fusies en verwervingen⁷, de moeder-dochterrichtlijn⁸, de richtlijn interest en royalty's⁹, de richtlijn bestrijding belastingontwijking (ATAD)¹⁰, de pijler 2-Richtlijn¹¹ en de richtlijn betreffende geschillenbeslechtsingsmechanismen¹². De EU onderstreept dat alle belastingplichtigen die hun recht van vrij verkeer uit hoofde van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie uitoefenen, gelijk moeten worden behandeld, en dat nationale belastingwetgeving die niet-ingezetenen belastingplichtigen discrimineert ten opzichte van ingezetenen belastingplichtigen, bij de toetreding moet zijn afgeschaft.

⁷ Richtlijn 2009/133/EG van de Raad.

⁸ Richtlijn 2011/96/EU van de Raad.

⁹ Richtlijn 2003/49/EG van de Raad.

¹⁰ Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad.

¹¹ Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad.

¹² Richtlijn (EU) 2017/1852 van de Raad.

De EU wijst erop dat het belastingstelsel van Moldavië weinig is aangepast op het gebied van administratieve samenwerking en belastingen en matig voorbereid is op het gebied van digitalisering. De EU onderstreept dat Moldavië de integriteit van zijn belastingdienst moet waarborgen, en ervoor moet zorgen dat deze over voldoende bestuurlijke capaciteit beschikt. De EU herinnert eraan dat Moldavië meer inspanningen moet leveren om interconnectie en interoperabiliteit met de fiscale IT-systemen van de EU tot stand te brengen. Het stemt de EU tevreden dat Moldavië beschikt over de nodige structuren en instrumenten om corruptie in het belastingstelsel te voorkomen. De EU benadrukt dat het land moet doorgaan met zijn inspanningen om corruptie in verband met belastingen te voorkomen en vervolgen. Verder moedigt de EU Moldavië aan de toezichtssystemen voor corruptie in verband met belastingen te versterken en de capaciteit van rechtshandavingsinstanties voor het onderzoeken en vervolgen van deze zaken te verhogen.

Hoofdstuk 17 – Economisch en monetair beleid

De EU is ingenomen met het feit dat Moldavië op het gebied van monetair beleid zijn wetgeving in hoge mate heeft aangepast aan het EU-acquis inzake het verbod op bevoorrechte toegang van de overheidssector tot financiële instellingen. De EU merkt op dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake de onafhankelijkheid van de centrale bank en het verbod op monetaire financiering van de overheidssector. De EU verzoekt Moldavië de nodige stappen te ondernemen om te zorgen voor volledige naleving van de functionele, institutionele, personele en financiële onafhankelijkheid van de centrale bank. De EU onderstreept dat Moldavië meer inspanningen moet leveren om de doelstellingen van de Nationale Bank van Moldavië (NBM) aan te passen aan het EU-acquis, en om de volledige persoonlijke onafhankelijkheid van de gouverneur van de NBM en van de besluitvormingsorganen van de NBM te waarborgen. Moldavië moet ook de nodige stappen ondernemen om ervoor te zorgen dat de organen en de leden van de NBM zonder inmenging van de regering of het parlement kunnen functioneren. De EU brengt in herinnering dat Moldavië ervoor moet zorgen dat zijn centrale bank het verbod op monetaire financiering en het verbod op bevoorrechte toegang volledig naleeft.

Zoals bepaald in het onderhandelingskader zal Moldavië na de toetreding niet onmiddellijk deel uitmaken van de eurozone en het Eurosysteem.

De EU is ingenomen met de vooruitgang die Moldavië op het gebied van economisch beleid heeft geboekt bij het versterken van zijn budgettaire governance. De EU merkt op dat de nationale wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **macro-economische** prognoses, boekhouding en statistieken, cijfermatige begrotingsregels, begrotingskaders voor de middellange termijn, onafhankelijke begrotingsinstellingen, transparantie van de overheidsfinanciën en de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden. De EU benadrukt dat Moldavië verdere inspanningen moet leveren om zijn systeem voor overheidsboekhouding en statistieken over de overheidsfinanciën te verbeteren, een onafhankelijke begrotingsinstelling op te richten, het proces voor macro-economische en begrotingsprognoses te versterken middels een geïntegreerd prognosekader, en zijn begrotingskader voor de middellange termijn te versterken. De EU benadrukt dat het land ook extra inspanningen moet leveren om ervoor te zorgen dat de relevante gegevens in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden tijdig worden ingediend en om de kwaliteit daarvan te waarborgen. De EU onderstreept dat Moldavië zijn begrotingswetgeving en -praktijken moet aanpassen aan de vereisten van het EU-acquis inzake nationale begrotingskaders.

De EU is ingenomen met het feit dat er een wetgevend en institutioneel kader voor de **bestrijding van corruptie** in het economisch en monetair beleid is. De EU verzoekt Moldavië vooruitgang te boeken met betrekking tot de uitvoering van dit kader, de preventie van corruptie en de integriteit van overheidsfunctionarissen.

Hoofdstuk 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid

De EU merkt op dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan de **Europese pijler van sociale rechten**. De EU stelt vast dat Moldavië het beleid en de beginselen van de EU die ten grondslag liggen aan haar sociaal en haar werkgelegenheidsbeleid onderschrijft. De EU verzoekt Moldavië te werken aan verdere aanpassing aan de Europese pijler van sociale rechten, onder meer door nieuwe strategieën en instrumenten voor gegevensverzameling vast te stellen en ervoor te zorgen dat alle beschikbare instrumenten worden benut om de doelstellingen van de pijler te verwezenlijken en te bevorderen.

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **arbeidsrecht**¹³ en moedigt Moldavië aan zijn aanpassingstraject voort te zetten. Verdere aanpassing is nodig op het gebied van informatie, raadpleging en participatie van werknemers, arbeidsvoorwaarden, arbeidstijd en arbeidsrecht in het vervoer. Tegelijkertijd moet de aanpassing aan het EU-acquis inzake de overdracht van ondernemingen worden voltooid. Moldavië moet zich aanpassen aan het EU-acquis inzake de detachering van werknemers. De EU benadrukt dat Moldavië zijn bestuurlijke handhavings- en inspectiecapaciteit moet versterken om aan de internationale arbeidsnormen te voldoen.

De EU neemt er nota van dat Moldavië voornemens is een effectbeoordeling uit te voeren om de begindatum te bepalen voor de uitvoering van Richtlijn 2008/94/EG betreffende de bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever.

De EU merkt op dat de wetgeving van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **gezondheid en veiligheid op het werk**. De EU neemt er tevens nota van dat verdere aanpassing aan het EU-acquis inzake gezondheid en veiligheid op het werk nodig is, onder meer aan de kaderrichtlijn, de richtlijn persoonlijke beschermingsmiddelen, de richtlijn inzake tijdelijke en mobiele bouwplaatsen, de richtlijn betreffende winningsindustrieën in dagbouw of ondergronds, de richtlijn betreffende winningsindustrieën die delfstoffen winnen met behulp van boringen, en de richtlijnen in verband met specifieke risico's, waaronder chemische, biologische en fysische agentia, zoals de richtlijnen inzake de blootstelling aan trillingen, scherpe letsels in de ziekenhuis- en gezondheidszorgbranche, kunstmatige optische straling, chemische agentia, asbest op het werk, en carcinogene, mutagene of reprotoxische agentia. De aanpassing aan de richtlijnen inzake het manueel hanteren van lasten, arbeidsplaatsen, plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen, blootstelling aan lawaai, elektromagnetische velden alsmede respectievelijk de vierde en de vijfde lijst van indicatieve grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling moet worden voltooid. De EU herinnert er ook aan dat Moldavië zich moet aanpassen aan de richtlijnen inzake werk aan boord van vissersvaartuigen, en medische hulpverlening aan boord van schepen. Moldavië moet ook de actualiseringen van de EU-richtlijnen inzake veiligheid en gezondheid in zijn nationale wetgeving verwerken. De EU neemt er nota van dat Moldavië gedeeltelijk is voorbereid wat betreft de institutionele aspecten van gezondheid en veiligheid op het werk. Het land moet zijn institutionele handhavings- en inspectiecapaciteit versterken om aan de internationale arbeidsnormen te voldoen.

¹³ Voor de beoordeling van het EU-acquis inzake arbeidsvoorwaarden, arbeidstijd en detachering van werknemers in het wegvervoer, zie het standpunt van de EU over cluster 4, hoofdstuk 14 (Vervoer).

De EU neemt er nota van dat Moldavië over een fundamenteel institutioneel en rechtskader voor de **sociale dialoog** beschikt. De EU onderstreept dat Moldavië zijn institutioneel kader moet versterken conform de EU-normen en -praktijken inzake sociale dialoog, om zowel de bipartiete als de tripartiete sociale dialoog te versterken en te zorgen voor capaciteitsopbouw voor de sociale partners.

De EU stelt vast dat het **werkgelegenheidsbeleid** van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake het algemeen kader voor het werkgelegenheidsbeleid, de sociale economie en een rechtvaardige transitie, alsmede aan dat voor werkgelegenheidssteunregelingen en werkgelegenheid voor jongeren. De EU herinnert eraan dat de actieve arbeidsmarktmaatregelen en de werkgelegenheidssteunregelingen verder moeten worden versterkt, met name voor jongeren, langdurig werklozen en kwetsbare groepen, waaronder werknemers met een handicap. Moldavië moet ook zijn institutionele capaciteit versterken om deze maatregelen uit te voeren. Daarnaast moet het nationaal bureau voor werkgelegenheid worden versterkt en in staat worden gesteld te reageren op structurele verschuivingen in de vraag naar arbeid.

Wat de rechtvaardige transitie betreft, herinnert de EU eraan dat Moldavië bij de uitvoering van de EU-klimaatdoelstelling voor 2030, en bovenal de verbintenissen qua klimaatmitigatie en -adaptatie tussen nu en 2050 en qua uitstootvermindering, een maatschappij- en overheidsbrede aanpak moet hanteren, met bijzondere aandacht voor de verdelingseffecten van de transitie naar klimaatneutraliteit op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. Niemand mag daarbij worden achtergelaten.

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake de institutionele aspecten van **sociale bescherming en sociale inclusie**. De EU neemt er ook nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-beleid inzake langdurige zorg en kinderscherming en -zorg. De EU verzoekt Moldavië het socialebeschermingsstelsel te versterken en toegankelijker te maken, met name door de toereikendheid, dekking en doelgerichtheid van sociale uitkeringen te verbeteren, met bijzondere aandacht voor kinderen, huishoudens met een laag inkomen en personen met een handicap, en door alomvattende strategieën voor armoedebestrijding en sociale inclusie uit te voeren. De EU verzoekt Moldavië ook vooruitgang te boeken bij de de-institutionalisering en het zelfstandig wonen van personen met een handicap, met inbegrip van ouderen met een handicap en kinderen met een handicap, verder te bevorderen, in overeenstemming met de EU-beginselen inzake zorg in gemeenschapsverband en de rechten van het kind, en zijn kinderopvangdiensten verder te ontwikkelen. De EU vraagt Moldavië te zorgen voor billijke en betaalbare toegang tot hoogwaardige langdurige zorg voor iedereen in nood, naast steun voor mantelzorgers.

De EU merkt op dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **non-discriminatie** en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen in het werkgelegenheids- en het sociaal beleid. De EU verzoekt Moldavië zijn wetgeving verder aan te passen aan het EU-acquis en maatregelen te nemen om deze kwesties, waaronder de loonkloof tussen mannen en vrouwen en de ondervertegenwoordiging van vrouwen in door mannen gedomineerde sectoren, aan te pakken. De EU verzoekt Moldavië de nodige maatregelen te nemen om voor daadwerkelijke gelijkheid van vrouwen en mannen op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid te zorgen.

De EU wijst erop dat het institutionele en wetgevingskader van Moldavië gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake het **Europees Sociaal Fonds (ESF)**. De EU verzoekt Moldavië de capaciteit binnen de overheidsorganen te vergroten zodat zij in staat zijn het ESF te beheren.

De EU neemt er nota van dat Moldavië maatregelen en programma's heeft opgezet om **corruptie op sociaal en werkgelegenheidsgebied te bestrijden**, en benadrukt dat de uitvoering en de doeltreffendheid daarvan moeten worden gewaarborgd, in combinatie met nauwere samenwerking tussen rechtshandavingsinstanties. Verdere aanpassing aan het EU-acquis inzake de bescherming van klokkenluiders is nodig, naast maatregelen ter verbetering van de integriteit en de verantwoordingsplicht bij arbeidsinspecties. De Commissie verzoekt de Moldavische autoriteiten prioriteit te geven aan de uitvoering van waarborgen inzake corruptiebestrijding en toezichtsmechanismen, met name door de bestuurlijke capaciteit in alle betrokken instellingen te versterken.

Hoofdstuk 20 – Ondernemings- en industriebeleid

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan de **horizontale aspecten van het industriebeleid van de EU**, met name wat betreft digitalisering, de groene transitie en veerkracht. De EU verzoekt Moldavië de aanpassing aan deze horizontale aspecten voort te zetten, met name op het gebied van decarbonisatie en economische veiligheid. De EU moedigt het land aan zijn inspanningen ter bevordering van sociaal ondernemerschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen voort te zetten.

De EU wijst op de uitgebreide strategische benadering van het bedrijfsleven door Moldavië, gericht op investeringen en regionale sectorspecifieke ontwikkeling. De EU verzoekt Moldavië de internationalisering van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en clusters te versterken door hen meer te doen deelnemen aan EU-programma's. De EU neemt er nota van dat Moldavië op het gebied van **het ondernemingsbeleid en de instrumenten daarvan** gedeeltelijk is aangepast aan het beleid en de instrumenten van de EU voor kmo's. Het land heeft aangetoond dat het over een samenhangend beleidskader en een coherente strategie voor kmo's beschikt. De EU onderstreept dat Moldavië zijn definitie van het begrip kmo moet herzien. De EU verzoekt Moldavië de mogelijkheden binnen het programma voor de interne markt te bekijken, met inbegrip van initiatieven inzake clustersamenwerking, het Enterprise Europe Network en Erasmus voor jonge ondernemers. Voorts verzoekt de EU Moldavië werk te maken van volledige aanpassing aan het EU-acquis inzake betalingsachterstand, aangezien de voorgestelde EU-verordening voortbouwt op de richtlijn betalingsachterstand.

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake specifieke industriële initiatieven. De EU verzoekt Moldavië werk te maken van meer duurzaamheid, met name op het gebied van toerisme, textiel en de bouw, en het beheer en de verzameling van gegevens inzake toerisme te verbeteren. De EU verzoekt Moldavië tevens zijn inspanningen met name op te voeren in sectoren waar verdere aanpassing aan het EU-acquis nodig is, zoals de bouw, de mijnbouw, kritieke grondstoffen, defensie en de staalindustrie.

De EU is ingenomen met het feit dat Moldavië beschikt over instanties en strategieën voor de bestrijding van corruptie in industrieën en ondernemingen. De EU verzoekt Moldavië zijn inspanningen in de strijd tegen corruptie voort te zetten, met name door de integriteit van het bedrijfsleven te integreren in nationale strategieën en regionale platforms.

Hoofdstuk 25 – Wetenschap en onderzoek

Wat het **onderzoeks- en innovatiebeleid** betreft, is de EU ingenomen met het feit dat Moldavië volledig is betrokken bij Horizon Europa, het vlaggenschipprogramma van de Unie voor onderzoek en innovatie, en op goede weg is om zijn deelname aan het kaderprogramma uit te breiden. De EU verzoekt Moldavië echter de deelname van de particuliere sector, met name van innovatieve kmo's, aan het programma te bevorderen.

De EU is ingenomen met de goede vorderingen die Moldavië maakt met zijn integratie in de Europese Onderzoeksruimte (EOR) en vindt dat het land actief moet blijven deelnemen aan relevante EOR-fora en -acties. De EU verzoekt Moldavië zijn capaciteiten voor verdere integratie in de EOR verder te versterken, waaronder met een alomvattend nationaal institutioneel kader met een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden en voldoende personeel. Voorts verzoekt de EU Moldavië het niveau van de investeringen in onderzoek en innovatie geleidelijk op te trekken, onder meer via extra overheidsfinanciering.

De EU spoort Moldavië aan zijn werkzaamheden ter uitvoering van de strategie voor slimme specialisatie en de nationale ontwikkelingsstrategie voort te zetten om zijn onderzoeks- en innovatie-ecosysteem te versterken.

De EU herhaalt dat Moldavië beter moet presteren op het Europees innovatiescorebord (EIS).

De EU is ingenomen met het feit dat Moldavië beschikt over een rechts- en institutioneel kader voor de **bestrijding van corruptie op het gebied van onderzoek en wetenschap**. De EU benadrukt dat Moldavië dat kader moet versterken en doeltreffender moet maken door de systematische verzameling en analyse van corruptiegerelateerde statistieken, betere opsporing en sanctiemechanismen, en regelmatig toezicht te blijven uitoefenen om een doeltreffende uitvoering van het kader op het gebied van onderzoek en innovatie te waarborgen.

Hoofdstuk 26 – Onderwijs en cultuur

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake onderwijs en opleiding. De EU is ingenomen met de belangstelling van Moldavië om zich aan te sluiten bij Erasmus+. De EU onderstreept dat Moldavië moet blijven voorzien in een adequaat budget voor onderwijs dat overeenstemt met zijn ambities en doelstellingen. De EU verzoekt Moldavië verdere inspanningen te leveren op het gebied van gegevensverzameling en het beheersinformatiesysteem voor onderwijs aan te wenden voor beleidsvorming en daarbij te zorgen voor volledige interoperabiliteit tussen de subsectoren van het onderwijs en voor regelmatige openbare verslaglegging. De EU onderstreept dat Moldavië verdere inspanningen moet leveren om te zorgen voor toegang tot en de duurzaamheid van de voor- en vroegschoolse educatie en opvang van jonge kinderen, en voor voortdurende, inclusieve en betaalbare toegang tot onderwijs en zorg van degelijke kwaliteit voor alle kinderen, ook in plattelandsgebieden en gebieden waar de voorzieningen schaars zijn. De EU verzoekt Moldavië verdere inspanningen te leveren om competentiegericht onderwijs uit te rollen, leerkrachten en opleiders te ondersteunen met adequate instrumenten en opleiding om op een doeltreffende manier hoogwaardig leren aan te bieden, en de digitale vaardigheden te verbeteren.

Voorts verzoekt de EU Moldavië om op het gebied van het hoger onderwijs de kernverplichtingen van Bologna volledig na te komen en zich aan te passen aan de communiqués van Tirana en Rome, in het bijzonder met betrekking tot de sociale dimensie en academische waarden. De EU herinnert eraan dat Moldavië voldoende vooruitgang moet boeken bij het bereiken van de doelstellingen die in het kader van de Europese ruimte voor hoger onderwijs zijn vastgelegd en dat het een monitoringsysteem moet opzetten om die doelstellingen op betrouwbare wijze te monitoren.

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **beroepsonderwijs en -opleiding**, vaardigheden ten behoeve van de inzetbaarheid en een leven lang leren. De EU benadrukt dat Moldavië moet zorgen voor voldoende middelen om het stelsel van beroepsonderwijs en -opleiding te optimaliseren volgens de behoeften van de arbeidsmarkt, en de participatie van meisjes en kwetsbare groepen moet bevorderen, onder meer door capaciteit op te bouwen en door het aantal en de kwaliteit van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleidingen te verhogen. De EU verzoekt Moldavië de coördinatie van een leven lang leren te versterken en de mogelijkheden daarvoor uit te breiden. De EU verzoekt Moldavië ook het gebruik van microcredentials te bevorderen en te overwegen individuele leerrekeningen te openen. De EU is tevreden dat Moldavië deel uitmaakt van de Europese Alliantie voor leerlingplaatsen en verzoekt het land via die deelname uitvoering te geven aan de aanbeveling van de Raad van 2018 voor een Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen.

De EU is ingenomen met de goede vooruitgang die Moldavië heeft geboekt op het gebied van **jeugdzaken** en neemt nota van de gedeeltelijke aanpassing van het land aan het respectieve EU-acquis. De EU verzoekt Moldavië om als centrale doelstellingen prioriteit te blijven geven aan jeugdwerk en jongerenparticipatie, en de Europese jeugdwerkagenda te blijven naleven. De EU verzoekt Moldavië ook te zorgen voor de effectieve uitvoering van de strategische doelstellingen op nationaal en lokaal niveau.

De EU neemt nota van de gedeeltelijke aanpassing van Moldavië aan het EU-acquis inzake **sport** en benadrukt dat Moldavië de aanpassing van zijn wetgeving aan dat EU-acquis moet voortzetten en de integriteitsmaatregelen in de sport moet versterken, met inbegrip van dopingbestrijding, goed bestuur en het voorkomen van wedstrijdvervalsing.

De EU neemt er nota van dat Moldavië zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **cultuur**. De EU verzoekt Moldavië de nationale strategie op het gebied van cultuur en cultureel erfgoed voor de periode 2025-2035 uit te voeren. De EU verzoekt Moldavië duidelijke, transparante en doeltreffende maatregelen te nemen voor de bescherming van cultureel erfgoed en de bestrijding van illegale handel, en toe te zien op de handhaving ervan. De EU verzoekt Moldavië culturele en creatieve organisaties en professionals mogelijkheden te blijven bieden om samen te werken met hun collega's in EU-landen, met name door te blijven deelnemen aan het EU-programma ter ondersteuning van de culturele en de creatieve sector. In dit verband is de EU ingenomen met het feit dat Moldavië een overeenkomst heeft ondertekend voor de associatie van het land met Creatief Europa, het vlaggenschipprogramma van de Unie ter ondersteuning van de culturele en de creatieve sector, met ingang van 1 januari 2026. Dit moet ervoor zorgen dat Moldavische organisaties uit de culturele en de creatieve sector kunnen deelnemen aan de in het kader van het programma gepubliceerde oproepen.

De EU is ingenomen met de vorderingen van Moldavië op het gebied van **corruptiebestrijding in het onderwijs, jeugdzaken, de sport en cultuurzaken** wat betreft handhaving, opbouw van institutionele capaciteit en verantwoordingsplicht in alle sectoren.

Hoofdstuk 29 – Douane-unie

De EU is ingenomen met de vorderingen die Moldavië heeft gemaakt met de aanpassing aan het EU-acquis inzake **douanewetgeving**. De EU neemt met voldoening nota van de hoge mate van aanpassing van het Moldavische douanewetboek aan het douanewetboek van de Unie.

De EU benadrukt dat Moldavië zijn **rechtskader** verder moet aanpassen aan het EU-acquis op dit gebied. Moldavië moet met name zijn nationale wetgeving verder aanpassen aan het douanewetboek van de Unie en het bijbehorend afgeleid recht, alsook aan andere douanewetgeving van de Unie, zoals inzake douanevrijstellingen en de handhaving door de douane van intellectuele-eigendomsrechten, cultuurgoederen, contanten, drugsprecursoren en goederen voor tweërlei gebruik. Moldavië moet de overgangsbepalingen van het Moldavische douanewetboek geleidelijk afschaffen, met inbegrip van de bepalingen inzake de verwerking van buitenlandse goederen in vrije zones die van toepassing zijn op ondernemingen die al vóór 1 januari 2024 in deze zones waren gevestigd.

Wat betreft het mogelijke toekomstige verzoek om een overgangperiode in verband met de douaneregeling voor de verwerking van niet-Uniegoederen in vrije zones voor ingezetenen die al vóór 1 januari 2024 in die zones waren gevestigd, is de EU van mening dat een dergelijke afwijking voor een beperkt aantal ondernemingen niet nodig is in het licht van artikel 247 van het douanewetboek van de Unie, waarin de procedures zijn vastgelegd voor de behandeling van niet-Uniegoederen in vrije zones om een doeltreffend douanetoezicht te waarborgen. De EU verzoekt Moldavië derhalve de procedures voor de verwerking van buitenlandse goederen in vrije zones zo spoedig mogelijk aan te passen aan de bepalingen van het douanewetboek van de Unie, zonder uitzonderingen voor specifieke ondernemingen.

De EU is ingenomen met de toereikende **bestuurlijke en operationele capaciteit** van Moldavië om zijn huidige douanetaken uit te voeren. Gezien de toenemende verantwoordelijkheden en toekomstige verplichtingen die uit de toepassing van het EU-acquis voortvloeien, verzoekt de EU Moldavië zijn bestuurlijke en operationele capaciteit op douanegebied, waaronder zijn kader voor corruptiebestrijding, te versterken. De EU is ingenomen met de reorganisatie van de douanediens die de interne organisatie moet optimaliseren door bepaalde functies, zoals risicoanalyse, controle achteraf en audit, te centraliseren en de verdeling van taken en plichten te verbeteren. De EU onderstreept dat Moldavië moet doorgaan met het automatiseren van douaneprocessen en het ontwikkelen en moderniseren van zijn IT-systemen voor de douane, in overeenstemming met de EU-voorschriften, ten behoeve van de interoperabiliteit met de digitale douaneomgeving van de EU. De EU herinnert eraan dat Moldavië voldoende financiële en personele middelen moet toekennen aan alle lopende en geplande IT-ontwikkelingen, onder meer die welke verband houden met de digitale douaneomgeving van de EU.

De EU is ingenomen met het feit dat Moldavië beschikt over corruptiebestrijdingsstructuren en -maatregelen voor de **bestrijding van corruptie op douanegebied**, maar benadrukt dat deze maatregelen met het oog op de toetreding moeten worden versterkt. De EU onderstreept dat het douanebestuur van Moldavië over adequate bestuurlijke en operationele capaciteit moet beschikken en moet zorgen voor de integriteit ervan en de vereiste infrastructuur in de centrale en lokale douanekantoren om de douanewetgeving uit te voeren en te handhaven en om grensoverschrijdend verkeer doeltreffend te controleren en te superviseren.

De EU onderstreept het belang van nauwere samenwerking met het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en de EU-lidstaten om vermoedelijke grensoverschrijdende douanefraude en andere illegale activiteiten op te sporen, te onderzoeken en te bestrijden.

* * *

Gezien de huidige stand van de voorbereidingen van Moldavië en mits Moldavië voldoet aan de tussentijdse ijkpunten voor cluster 1, merkt de EU op dat, met dien verstande dat Moldavië vorderingen moet blijven maken met de aanpassingen aan en de uitvoering van het EU-acquis dat wordt aangehaald in de hiernavolgende hoofdstukken en onverminderd aanvullende voorwaarden die worden vastgelegd in de verdere ijkpunten voor cluster 3, deze hoofdstukken alleen voorlopig kunnen worden afgesloten wanneer de EU het erover eens is dat aan de volgende ijkpunten is voldaan:

Hoofdstuk 10 – Digitale transformatie en media

- Moldavië heeft een gevorderd niveau van aanpassing aan het EU-acquis inzake elektronische communicatie, met inbegrip van de bepalingen inzake de onafhankelijkheid van de nationale regulerende instantie, digitale diensten en markten, digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging, gegevens, halfgeleiders, artificiële intelligentie en audiovisuele mediadiensten.
- Moldavië heeft aangetoond dat het over voldoende bestuurlijke capaciteit beschikt voor de handhaving van nationale wetgeving die is aangepast aan het EU-acquis op het gebied van elektronische communicatie, digitale diensten en markten, digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging, gegevens, halfgeleiders, artificiële intelligentie en audiovisuele mediadiensten. Op het moment van toetreding waarborgt Moldavië de volledige naleving van de vereisten van het acquis op het gebied van de media om de vrijheid en pluriformiteit van de media te eerbiedigen. Moldavië waarborgt ook de volledige onafhankelijkheid van de respectieve nationale reguleringsinstanties op het moment van toetreding.

Hoofdstuk 16 – Belastingen

- Moldavië heeft een gevorderd niveau van aanpassing aan het EU-acquis op gebieden die verdere aanpassing vereisen, met name op het gebied van directe en indirecte belastingen, waaronder btw, accijnzen, autobelasting en administratieve samenwerking op het gebied van belastingen. Dit omvat de vaststelling en uitvoering van een tijdschema voor de geleidelijke aanpassing aan de EU-regels op het gebied van btw en accijnzen op energieproducten, alcohol en alcoholhoudende dranken en tabaksfabrikaten, waarbij wordt gezorgd voor aanpassing qua toepassingsgebied, vrijstellingen en minimumtarieven. Dit omvat ook de vaststelling en uitvoering van regels inzake informatie-uitwisseling, bestrijding van misbruik en belastingheffing van ondernemingen.
- Moldavië heeft aangetoond dat zijn belastingdienst over adequate bestuurlijke capaciteit en hoge integriteitsnormen beschikt, en over de vereiste infrastructuur op centraal en lokaal niveau om de belastingwetgeving uit te voeren en te handhaven en te zorgen voor doeltreffende belastinginning en de voortzetting van de inspanningen om corruptie bij de belastingdienst te bestrijden. Moldavië heeft aangetoond dat het centraal verbindingsbureau en het centraal verbindingsbureau voor accijnzaken hebben gezorgd voor passende structuren en regelingen om bij de toetreding over voldoende personeel te beschikken en operationeel te zijn.
- Moldavië heeft voldoende vooruitgang geboekt bij de ontwikkeling van de IT-ondersteuningssystemen van zijn belastingdienst, onder meer op het gebied van interconnectiviteit en interoperabiliteit met relevante EU-systemen – bijvoorbeeld voor de administratie van btw en accijnzen – en bij het opzetten van de noodzakelijke IT-systemen voor administratieve samenwerking en informatie-uitwisseling op belastinggebied.

Hoofdstuk 17 – Economisch en monetair beleid

- Moldavië heeft zijn rechtskader aangepast aan het EU-acquis om te zorgen voor volledige onafhankelijkheid van de centrale bank en een verbod op monetaire financiering van de overheidssector en bevoorrechte toegang, en om de integratie van zijn centrale bank in het Europees Stelsel van centrale banken mogelijk te maken.
- Moldavië heeft zijn rechtskader aangepast om te voldoen aan de EU-voorschriften inzake nationale begrotingskaders.

Hoofdstuk 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid

- Moldavië heeft zijn arbeidsrecht en zijn wetgeving op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk aangepast aan het EU-acquis, en heeft aangetoond dat adequate bestuurlijke structuren en handavingscapaciteit op het moment van toetreding voorhanden zullen zijn, zodat het EU-acquis inzake het arbeidsrecht en gezondheid en veiligheid op het werk correct kan worden toegepast, met name door de versterking van het arbeidsinspectiesysteem.
- Moldavië heeft zich aangepast aan het EU-acquis inzake sociale bescherming en inclusie, non-discriminatie en gelijke behandeling van vrouwen en mannen in het werkgelegenheids- en het sociaal beleid, en toont aan dat op het moment van toetreding adequate bestuurlijke structuren zullen zijn opgezet en de nodige bestuurlijke en handavingscapaciteiten voorhanden zullen zijn.
- Moldavië heeft aangetoond dat het over adequate capaciteit beschikt voor een doeltreffende uitvoering en handhaving van het wetgevings- en het beleidskader op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid, met inbegrip van plannings- en operationele capaciteiten, en voor een doeltreffende sociale dialoog, alsook om in de toekomst het Europees Sociaal Fonds te beheren.

Hoofdstuk 20 – Ondernemings- en industriebeleid

- Moldavië heeft een uitgebreide strategie voor de industrie ontwikkeld die aansluit bij het desbetreffende EU-beleid, en maakt een begin met de uitvoering ervan.
- Moldavië heeft aangetoond dat het over adequate bestuurlijke capaciteit beschikt en dat er voldoende coördinatie tussen de betrokken ministeries en agentschappen plaatsvindt.

Hoofdstuk 25 – Wetenschap en onderzoek

- Moldavië heeft aangetoond dat het over de nodige uitvoeringscapaciteit beschikt om te zorgen voor meer investeringen – met name overheidsfinanciering – in onderzoek en wetenschap.
- Moldavië heeft aangetoond dat het structuren heeft opgezet om de onderzoeks- en innovatie-ecosystemen te versterken, waaronder de uitvoering van de ‘Smart Moldova’-strategie voor 2024-2027, en maatregelen heeft ingevoerd ter verbetering van de samenwerking tussen de particuliere en de publieke sector op het gebied van onderzoek en innovatie.
- Moldavië voert het nationale programma voor onderzoek en innovatie 2024-2027 uit, met name om de verdere integratie in de Europese Onderzoeksruimte te ondersteunen.

Hoofdstuk 26 – Onderwijs en cultuur

- Moldavië heeft aangetoond het nodige institutionele en beleidskader en de bijbehorende begrotingsplanning te hebben opgezet en corruptiebestrijdingsmaatregelen te hebben ingevoerd om de beleidsdoelstellingen van de EU op het gebied van onderwijs en opleiding, met inbegrip van beroepsonderwijs en -opleiding, jeugd, sport en cultuur, te verwezenlijken. Dit omvat maatregelen om de kloof met de in het kader van de Europese Onderwijsruimte vastgestelde doelstellingen te dichten en geleidelijk een betrouwbaar en interoperabel monitoringsysteem op te bouwen, dat de resultaten in alle subsectoren van het onderwijs monitort.

Hoofdstuk 29 – Douane-unie

- Moldavië heeft een gevorderd niveau van aanpassing op de gebieden waar verdere aanpassing vereist is, in het bijzonder het douanewetboek van de Unie en zijn afgeleid recht, alsook aan andere douanewetgeving van de Unie, zoals douanevrijstellingen en de handhaving door de douane van intellectuele-eigendomsrechten, cultuurgoederen, contanten, drugsprecursoren en goederen voor tweeërlei gebruik.
- Moldavië heeft aangetoond dat zijn douanebestuur over adequate bestuurlijke en operationele capaciteit beschikt en voldoet aan hoge normen qua integriteit en prestaties, en dat het in zijn centrale, regionale en lokale douanekantoren de vereiste infrastructuur heeft om de douanewetgeving uit te voeren en te handhaven, om grensoverschrijdend verkeer doeltreffend te controleren en te superviseren, en om corruptie bij de douane zeker te blijven bestrijden.
- Moldavië heeft aangetoond dat het voldoende vooruitgang heeft geboekt bij de voorbereiding en ontwikkeling van de digitale douanesystemen die nodig zijn voor de uitvoering van het douanewetboek van de Unie en van andere EU-douanewetgeving, door het voorbereiden en vaststellen van een nationale IT-strategie en een uitvoeringsplan voor de douane en door te zorgen voor de nodige budgettaire en personele middelen die de ontwikkeling van deze digitale douanesystemen en de interoperabiliteit ervan met de digitale douaneomgeving van de EU mogelijk maken.

* *

Gedurende het gehele onderhandelingsproces zal er toezicht worden gehouden op de voortgang die wordt geboekt bij de aanpassing aan en de uitvoering van het EU-acquis en de desbetreffende Europese normen. De EU onderstreept dat zij bijzondere aandacht zal besteden aan het toezicht op alle bovengenoemde specifieke kwesties, zodat de bestuurlijke capaciteit van Moldavië, zijn capaciteit voor de volledige aanpassing van zijn wetgeving binnen alle in deze cluster genoemde sectoren, en verdere vorderingen met de uitvoering en handhaving kunnen worden gewaarborgd. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar het verband van deze cluster met andere onderhandelingsclusters. Een definitieve beoordeling van de aanpassing van de wetgeving van Moldavië aan het EU-acquis en de Europese normen ter zake, evenals van het vermogen van Moldavië om het EU-acquis uit te voeren, zal pas in een later stadium van de onderhandelingen mogelijk zijn. De EU verzoekt Moldavië om, naast alle informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen over deze cluster kan verlangen en die aan de Conferentie moet worden verstrekt, geregeld gedetailleerde schriftelijke informatie aan de Associatieraad te verstrekken over de voortgang die met de uitvoering van het EU-acquis wordt gemaakt.

Gezien het bovenstaande zal de Conferentie te gelegener tijd op deze cluster moeten terugkomen.

Voorts herinnert de EU eraan dat er tussen 7 oktober 2026 en de afsluiting van de onderhandelingen nieuw EU-acquis kan zijn ontstaan.